XLIV. évf. Cluj, 1934. február 2. sz.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: Dr. BOROS GYÖRGY.

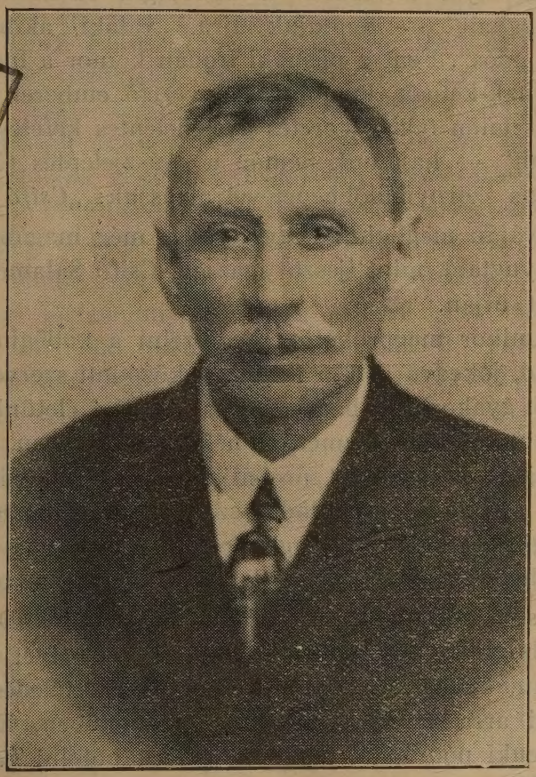

CSIFÓ SALAMON
(1865—1934 †)

Unitarian College for the ministry
Berkeley
California
America

Csifó Salamon
(1865—1934 †)

Voltak, akik nem hittek a szemüknek, mikor mult számunkból olvasniok kellett, hogy Csifó Salamon halott. Mi sem tudtunk belenyugodni a szomorú valóságba, amikor az unitárius templom és a kollégium homlokzatain a hosszú fekete zászlókat komoran kibontakozni láttuk. „Valaki meghalt" — mondottuk csendesen s bár az utóbbi napok súlyos szenvedései után várnunk kellett a várhatatlant, mégis tagadtuk még magunkban is, a ma már tagadhatatlant. A széles márványlépcső első fokára lépve, súlyos gyászdallam foszlányai érintenek: a Theologia énekkara gyakorol. „Valaki meghalt" — mondjuk újra, „valaki, akinek az egyház sokkal adós". Fent a püspöki irodán komor a hangulat, küldöncök járnak-kelnek, komoly arcú vezető emberek tárgyalnak. Az egyik asztalon fekete keretes gyászjelentés kefelevonata. „Valaki meghalt" — hajolunk némán a gyászjelentés fölé s a várt csapás mégis szörnyű döbbenetével olvassuk: *„Csifó Salamon..."*

Mindnyájan meghalunk egyszer. Ez még magában véve inkább megnyugtató, mint ijesztő igazság. Csifó Salamon is elment az enyészet útján.

De amikor megpróbáljuk elképzelni a kollégium folyósóit mindig siető, jókedvű alakja nélkül, a központi szervezeteket törvényismerő, gyakorlatiakban is jártas, egyházi életünkben hosszú évek óta ismerős szakvéleményei nélkül és főképen, ha a Theologia hallgatóinak a sorsát próbáljuk elképzelni Csifó Salamon nélkül, az ő mindig érdeklődő, szellemiekben és anyagiakban mindig segítésre kész, atyai gondossága nélkül, — akkor úgy érezzük, lehetetlen, hogy Csifó Salamon ne legyen többé.

Senki sem pótolhatatlan, szoktuk mondogatni. De téved, aki azt hiszi, hogy ez a mondás a kihulott kő helyét betöltheti a bástyafalban. Téved, aki ezzel a mondással a feledés ködét véli rásürűsíteni arra az új sírhalomra a temetőben. Ellenkezőleg! Mert mindenki pótolható, tehát mindenkit pótolni *kell.* És hogy pótolni tudjuk, meg kell tartanunk, le kell mérnünk ezt a kihullott követ, ezt a kihullott életet, hogy hozzá hasonlót faraghassunk s hozzá hasonlóval tölthessük be a tátongó űrt a bástya-

falban. Jelen számunk első oldalán gyászkeretes arcképét hozzuk az elhunyt Csifó Salamonnak. Szerettük volna, ha itt az irott sorok között aranykeretes lelki-képét adhattuk volna az élő Csifó Salamonnak, hogy pótlására az utánajövők mintát nyerjenek. Ám tollunk gyönge, helyünk kevés. Jobb toll, több hely kell egy ilyen lelki-kép megírásához, olyan toll, amilyennel az érzelem vési be a legdrágább arcképeket rejtett mélységei finom tábláira — és olyan bőséges hely, mint amilyen az óriás-ölelésű, végtelen-befogadású, apró emberi szív. S beléjük bizonyára be is vésetett, el is tétetett, meg is rögzíttetett a Csifó Salamon lelki-képe, hogy onnan bentről világítson fel a tudat józan csúcsaira, valamikor csak őt pótolni alkalmunk nyílik.

Ez a belső kép pontosabb, mint amit róla emlékezve elmondhatunk. Hogy Cristuron született 1865-ben, hogy ott, Clujon és Londonban tanult, hogy Arcusi lelkész, egyházi titkár, Cluji lelkész, majd 1909. óta theologóiai tanár és közben 17 évig theologiai dékán volt, hogy egyházunk minden szervezetének tagja, tanácsosa, soknak vezetője, irányítója volt, hogy a megfáradt és megrokkant egyházi szolgák és árván maradt hozzátartozóik részére nyugdijszervezetet fáradozott össze, hogy egyházon kivüli szervezetek is számosan élvezték buzgóságát és bölcsességét — ezek csak külsőleges határkövek. Nyomtatásban kiadott nehány munkája, egy beszédgyűjtemény, két hittani tankönyv, egy történelmi tanulmány szintén csak sápadt fényei egy melegen ízzó lelki tűznek. Nem ezekről kell vennünk a mértéket, ha őt pótolni vágyunk. Azokat a megvígasztalódott mosolyokat kellene összegyűjtenünk, melyek árva, megtépett, félrelökött gyermekek ajkain szakadtak, mikor Csifó Salamon lenyult hozzájuk segítő kezével. Azokat a váratlan felfakadó, megkönnyült sóhajokat kellene összegyűjtenünk, melyek a főiskolák rideg hivatalosságában megfázott ifjakból gyöngyöztek föl, amikor „Csifó dékán úr"-ban többet ismertek meg, mint dékánt: amikor megérezték, hogy atya.

Családját, nevelt fiát, gyámfiait, agg testvéreit, kiket halála napjáig teljesen ő tartott el, csak azért említjük, hogy láttassék meg: hánynak volt mindene s mégis, hánynak tudott még atyja is lenni.

Még sokáig, amíg ki nem hal a tegnap és a ma ifjú nemzedéke, — sok megbékült, helyére talált és eligazodott lélek sikeréből Csifó Salamon tetteinek dicsérete fog hangzani. Karriérek,

melyek valamikor a pusztulás meredélyén álltak, becsületes családapák, kik valamikor ráléptek volt arra a bizonyos erkölcsi narancshéjra, családok, melyek az önkiírtás rémétől remegtek nyomoruságukban, még sokáig fogják áldani azt a nevet, mely épen a tizenkettedik órában nyúlt a hónuk alá, hogy fölsegítse őket.

S ezekben az áldásokban, ezekben a ráemlékező könnyekben, mosolyokban és sóhajokban, ezekben a háládatos szívekben szebb szobra, tündöklőbb lelki-képe őriztetett meg Csifó Salamonnak, mint amilyet szobrász vésője, festő ecsetje, író tolla, alkotni tudna. Ezekben halhatatlanná tétetett. És hogy odafönt Az, akinek oly hű szolgája volt, miképen jutalmazza meg, arról mi, földön maradt jósok nem jósolgatunk. Csak emlékezünk és áldjuk az Istent, hogy adta őt nekünk.

*

Temetése nagy részvét mellett zajlott le. Már 8-án átszállították tetemét, Szent-Iványi Sándor lelkész imája után, a kollégium dísztermébe. Szerdán d. u. 3 órakor nemcsak a tele díszterem, de zsúfolt karzatok hallgatták végig a gyászszertartást, főt. püspök úr imáját. Lőrinczy István, Cristuri vallástanár, a néhainak hét éves kora óta legjobb barátja beszédét, Vári Albert theol. dékán és Kiss Tihamér papnövendék búcsúszavait. Kint a temetőben Ürmösi Károly esperes és Pálffy László vezérigazgató mondottak utolsó istenhozzádot. Béke poraira!

Sz. I. S.

*

Csifó Salamon 1888-ban az alábbi emléksorokat írta az Unitárius Közlönynek. Mintha önmagának adná a jó tanácsot. Mintha élete tervét foglalta volna össze az ifjú ember, ki akkor Árkoson osztogatta a jó papi tanácsot. Tisztelői, barátai és tanítványai szívesen fogják olvasni:

„Aranyaidat, pénzed szórd a szegényeknek;
Óvd a becsületed, szerénységed tartsd meg;
Arcod legyen mindig belsődnek tüköre;
A hit és szeretet jó lelkednek őre.
Szívedet — e tiszta erénynek hajlékát —
Szenvedés, csalódás ne nyugtalanítsák.
Tanuld meg, hogy a szó virág, amely igér,
A tett pedig gyümölcs, mely ha jó, megdícsér.“

(Unitárius Közlöny, 1. köt. 132. lap.)

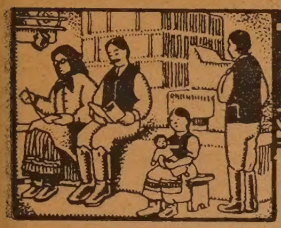

TŰZHELY MELLETT

Az Amerikai Szabad Egyház himnusza.*

Irta: **Marion Franklin Ham.**

Mint két folyam, ha egybefolyt,
Együtt lejt a tenger felé,
Testvér testvérre így talált,
Így száll a szabadság felé.

Elaljasul a rabbilincsen
Az ész, holttá fakul a hit,
Ha szabadság nem lengeti
Az ember-lélek szárnyait.

Szabadság, melynek szent a mult,
De bátran a jövőbe lát,
Nem hagy pihenni, harcba küld
Keresni lelkünk igazát.

Szabadság, melynek fékje van:
Az Égtől esd látó szemet,
Az áhitat a fegyvere
S lehellete a szeretet.

Próféta hit, igédre vár
A láncát tépő gondolat.
Isten nevében teljestísd
Megváltó hivatásodat.

Fordította: *Pálffi Márton.*

* Amerikai unitárius testvéreinkkel közös munkát vállalnak ezentúl, a szabadelvű kereszténység terjesztése végett, az univerzálista egyház és a kongregácionálisták egyik csoportja. Az így alakult vallásos szervezet „Amerikai Szabad Egyház" néven működik. Ennek az új egyháznak irta szerző ezt a költeményt.
(Szerk.)

A felvágatlan könyv.

Ezüstös hajú, szép öregúr volt a főkönyvtáros. Hogy így együtt ültünk a könyvtár ódon hangulatu sarkában, rég idők emlékeit énekelte meg a halántékán játszó alkonyati napsugár.

— Hát bizony, tisztelendő öcsém-uram, — mondotta a maga régies, finom módján, — mindnyájan érezzük egyszer-másszor azt az isteni gondviselést, amelyről beszélgetünk. Csak nem kell úgy képzelnünk el, hogy valami nagy kéz lenyúl a mennyországból s a gallérunknál fogva ránt ki abból a sárból, amelybe beleszédelegtünk. Már tisztelendő öcsém-uram, jobban tudja azt mint én, hisz nem én vagyok a pap, de én mindig csodálkozom, amikor az emberek ilyen durva, mesterséges gondviselést várnak az Uristentől. Mert megmondotta Jézus: Az Isten lélek. A lélek pedig csak a lelkeken át tesz, int, figyelmeztet és visel gondot. Ha nem untatom, elmondok egy régi történetet, amely a gondviselésnek ezt a lelki módját tisztán megmutatja. Velem történt. Segédkönyvtáros voltam még akkor, tele duzzadó, de ki nem elégitett ambicióval. Akkoriban a segédkönyvtáros csak robotolt, adminisztrativ munkát végzett, a tudományos búvárkodás és a dicsőség a főkönyvtáros része volt. Egyik délután éppen ezeken töprengtem magamban. Mint minden fiatal ember, én is sokat tartottam magamról, de keveset feljebbvalóimról.

— Bezzeg milyen becsülete van a gazdámnak, — gondoltam magamban, — pedig mindössze egy igazán nagy munkája van. Azért aztán ágyba-főbe dicsérik, naponta idézik, emlegetik, míg én nem jutok hozzá, hogy bár egy rövid kis értekezésemet kiadja a könyvtár.

Igy zsörtölődve értem el a nagy könyvtár egyik félreeső raktárszobájába, ahol a még fel nem dolgozott anyagot tartottuk s ahová a hatalmas íróasztal és a zavartalan munka lehetősége már többször oda vonzott. Amint szórakozottan teszekveszek a felhalmozott könyvek között, egyszerre csak kezembe akad egy nagy, régi bőrkötéses könyv. Csak egy pillantást kellett vetnem reá, azonnal megismertem. Ez az „Unicum". Könyvtárunk büszkesége. Egy régies-régi, a nyomtatás őskorából származó tudományos könyv, mely az egész világon már csak egy példányban van meg — nálunk. Azért hivtuk mi „Unicum"-nak. Amellett még arra is nevezetes ez a régi könyv, hogy főkönyvtárosunk híres nagy munkájának ez a régi könyv volt az alapja, a főforrása. Nézem, nézem a könyvet. Eddig csak felületesen, takarítások és rendezések alkalmával láttam. Közben morgok magamban.

— Hát már ide is betolakodott a főkönyvtáros úr, az én szentélyembe? Mert hiszen ennek a könyvnek az ittléte elárulja.

Ami Achillesnek a pajzsa és Attilának az Isten kardja volt, az ez az „Unicum“ a főkönyvtárosnak. S persze, itt fellejtette ezt a ritkaságot. Ha valaki más tette volna, eddig már mennydörögne a főkönyvtáros úr. De ha ő tette, az persze más. Neki minden szabad.

Lapozgatom, forgatom a könyvet, egyszerre nem tudok tovább lapozni. A közepe táján vagy két-három ívnyi még nincs felvágva. Bosszúsan nyulok a zsebkésem után s már nekiereszkedem, hogy felvágjam a lapokat, mikor egy villanásszerü gondolat hirtelen megállítja a karomat.

— Ez az „Unicum“ a főkönyvtáros nagy művének az alapja, a főforrása, a Bibliája — és — *nincs — felvágva!!*

Le kellett ülnöm az izgalomtól, a meglepetéstől, a megbotránkozástól és a diadalérzettől. Mert éreztem, hogy ez a felvágatlan könyv fordulópontot jelent az életemben.

— Hát így vagyunk? Hát ilyen az öregek hires tudományossága? Az a sokat emlegetett alaposság, amelyet mi fiatalok csak az idő haladtával tudunk elérni? Hiszen itt van a megcáfolhatatlan bizonyiték a kezeimben. Még csak fel sincs vágva az a könyv, amelynek nemcsak pontos, de valósággal betüszerinti ismerete, megmagyarázása és megértése nélkül a főkönyvtáros úr egész nagy műve üres mesélgetéssé, alapnélküli találgatássá sülyed. Még csak fel sincs vágva! És hogy ágált, hogy nagyképüsködött a nyomorult. No, megállj!

Izgatottan pillantok az órámra. Fél hat. A reggel megjelenő nagy napilapot este tizkor zárják. Van még négy és fél órám, hogy az előkészületeket megtegyem s reggel... Reggel hangos lesz a város a botránytól. Az országos hirű tudós, a nagy történelmi munka szerzője *csalt!* Még csak fel sincs vágva az a könyv, amelyen egész munkája alapszik!

De jól meg kell fontolni, hogy mit tegyek. Ha elhamarkodom, elvesztem az állásomat, a becsületemet, a jogot, hogy valamikor helyet foglaljak a beérkezettek között. Igaz, de hiszen itt a könyv a kezemben. Görcsösen szorítottam magamhoz a foszladozó bőrtáblákat. Ha valaki csak egy percre is a kezébe kapja a könyvet, egy vékony zsebkés, egy névjegy, vagy akár az ujja segítségével is felszakítja a lapokat s akkor az én felfedezésem rosszindulatú, aljas rágalmazásnak minősíttetik. Nem, itt másként kell cselekedni. Elmegyek a közjegyzőhöz, igen, a közjegyzőhöz s három tanu előtt bizonylatot készíttetek, hogy a könyv nincs felvágva. Ez az. Ezzel biztosítva vagyok. S akkor azután a leleplezés dicsősége egyedül az enyém.

Lázban égő arccal ugrottam fel, a könyvet papirba csavartam s elindultam kifelé. Ekkor hirtelen egy hang szólt hozzám: Ne menj!

Nem néztem körül, éreztem, tudtam, hogy az a hang nem

kivülről beszél hozzám, hanem belülről. Önmagamból. Máskor is előfordult, gyermekkorom óta tudtam róla, lelkiismeretnek, Isten szavának neveztem, nem lepődtem meg rajta. De soha olyan világosan, olyan tisztán és félreérthetetlenül nem beszélt, mint most.

— Miért ne menjek? — feleltem vissza — hiszen Isten-adta alkalom ez. Talán a jövőm függ tőle!

De a hang egyre azt ismételgette: Ne menj! Ne menj!

Ismét leültem. Feltünt előttem egy percre ismét a főkönyvtáros gyülölt alakja. De — gyülölt volt-e igazán? Megpróbáltam nyugodtan vizsgálni alakját. Öregedő, lassú, tekintélyes ember volt, a sokat hangoztatott tudományos alaposság megszemélyesített mása. És mégis — forrt fel bennem a düh — hazug ennek az embernek minden szava, minden mozdulata, hiszen itt a bizonyság a kezeim között.

Eszembe jutott sok régi emlék, amikor engem, a kezdő könyvtárost oktatgatott, vezetgetett a végeláthatatlan termek és könyvespolcok rengetegében. Eszembe jutott, hogy néha vacsorára is meghivott magához. Láttam a csendes családi kört, a szelid feleséget, a négy gyereket, kiknek ő volt a zászló, a vitorlaárbóc, a tartóoszlop, a tisztelet és csodálat megtestesítése, az élet magyarázata és aranyfedezete. S láttam — gondolatban — hazamenni leleplezésem után. Megtörten, a szégyen súlya alatt roskadozva, nem merve családja előtt felemelni a fejét, míg felesége és gyermekei a kiábrándulás riadt kérdéseivel a szemükben haragatagon állják körül.

— Ej, mit! A tudomány érdeke felette való az egyéni érzelgős szempontoknak — próbáltam még egyszer utoljára visszafeleselni. Mikor azonban újra hallottam bensőmben a categoricus imperativus-t: Ne menj! — megadtam magamat. Jó, nem megyek. Nehéz izzadtságcsöppek gördültek végig a homlokomon, az arcomon. Megviselt ez a belső harc.

— Jó, hát élj és hazudozz tovább, — mondtam a főkönyvtáros gondolatbeli alakjának. S azzal felkeltem, hogy kikeressem a katalógusból az áruló „Unicum" számát s visszaállítsam a könyvet rendes tartózkodási helyére, ahonnan a főkönyvtáros idehozta és itt felejtette volt. „D II. 13" — irtam fel egy cédulára a könyvtári számot s ezzel megindultam, hogy a nem messze fekvő „D" állvány II-ik polcára a tizenharmadiknak beállítsam a könyvet.

— Hiába! sohasem lesz belőled nagy ember, — szidtam magamat. — Ezzel a te érzelgősségeddel semmire sem mehetsz.

Amíg a zárral babráltam — az ilyen ritka és drága könyveket már akkor is zár alatt szokták tartani — egyre korholtam magamat. Végre nyitva volt az ajtó. D. II. 13 olvastam újra s a II-es polcon végigszámoltam a könyveket: tiz, tizenegy,

tizenkettő, tizenhá... De hiszen itt van már egy 13-as könyv! Mi ez? Hibás számot néztem volna ki a katalogusból? Lássuk csak, mi ez a D II 13, ami itt van? Szétfeszítem a bezsúfolt könyveket s kihúzom a D II 13-at. Egy pillantás rá — forogni kezdett velem a világ. Jó volt a szám, a D II 13 az „Unicum" volt. De hát mit jelent ez? Hitetlenül néztem a kezeimben tartott két könyvre. Semmi kétség, mindkettő ugyanaz. Cím, szerző, kiadási év, nyomda, papír, minden ugyanaz.

— Uristen! — csak ennyit tudtam nyögni. Felfapoztam hirtelen az eredeti D II 13-at. Minden lapja gondosan felvágva, apró jegyzetdarabok a lapok között. Ahol a kutató főkönyvtáros érdemlegeset talált. — Istenem, ha nagy hirtelen elrohanok a közjegyzőhöz s aztán közreadom a cikket. Milyen bukás, megbotránkozás, kiközösítés következett volna akkor. Mehettem volna utcaseprőnek, de tanár- és írótársaim még akkor is félrefordított fejjel mentek volna el mellettem. Most már csendes belső zokogással áldottam ezt a figyelmeztető hangot, Isten gondviselő, óvó szavát, mely visszatartott. Hiszen ime, az „Unicum" nem unikum többé, itt van a kezemben a társa s a főkönyvtáros a régi példányból készített gondos, lelkiismeretes munkát.

De megálljunk csak: az „Unicum" nem unikum többé? Persze, hogy nem, hiszen én találtam meg a társát. Én találtam meg! Levertségem és ijedelmem egyszerre boldog örömmé változott át. Az „Unicum" társának a megtalálása nagy lehetőségeket nyitott meg előttem. Már maga a megtalálás is hiressé teheti a nevemet, hát ha még hozzáfűzött ismereteimet megfelelő alapossággal dolgozom föl...

— S úgy lett, — fejezte be elbeszélését az öreg úr. — Azóta sok idő telt el s ma már itt ülök az egykor annyira irigyelt főkönyvtárosi tisztségben. Néhány munkám is jelent meg időközben, vannak, akik azt mondják, hogy értékesek. Mindezt pedig annak a hangnak köszönhetem, mely *akkor* visszatartott. Alázatos lélekkel állítom, hogy ez a hang az isteni gondviselés volt, mely eszközül nem külsőséges, erőszakolt csodákat használ, hanem a lélek megfoghatatlan erejét.

Közben teljesen elsötétedett. Az alkonyati égen alig látható vékony sáv jelezte csak a nap távolodó útját. Meghatódott csend lett, míg csak az öreg úr el nem sóhajtotta halkan: Áldott legyen az Isten!

Sz. I. S.

Lelkészi iktató 1500 számra, fekete, kemény táblával, vászon sarokkal, kapható az Unitárius Iratterjesztőnél darabonként 190 Lejért.

Rózsa-hullató fa.

Ez a rózsa sárga volt,
Míg a neve rózsa volt;
Elhullott szirma, levele,
Rózsafa lett a neve.
Hej, rózsa, rózsa,
Rózsa-hullató fa.

Most a lánynak mit vigyek?
Ágon vigyek töviset?
Ha volna is, mit vigyek,
Úgy se vinnék, nincs kinek.
Hej rózsa, rózsa,
Rózsa-hullató fa. *Szabédi László.*

A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL

A libanoni cédrus. Gyakran hallunk ezekről a hires fákról egyet-mást elmondani, azonban képzeletünk mindannyiszor cserben hagy, amikor magunk elé akarjuk varázsolni ezeket a legendás fákat. Pedig rokonai nálunk is élnek magas hegyek felső részeiben. Termete a jegenye-fenyőhöz hasonlit, eléri a 40 méter magasságot. Ágainak elhelyezése az erdei-fenyőével azonos. Örökzöld tűlevelü ága leginkább a boróka-fenyő vékony törzséhez hasonlitható. A Libanon-hegységben, ahonnan Salamon király is vágatott cédrusfákat a jeruzsálemi templom felépítéséhez, ma mindössze 400 drb. cédrusfa áll. A legvastagabbakat két ember kiterjesztett karokkal is alig tudja átölelni. Ha az utóbbi évszázadokban nem lettek volna a legszigorúbb törvényekkel ezeket a történelmi nevezetességü szép fenyőféléket, ma hült helyük sem lenne. Életkorukat 2000—3000 évre becsülik. A mi éghajlatunk alatt szintén a cédrusfának egyik közeli rokona: a Tiszafa, a leghosszabb életü. A Turda-hasadékban és a Székelykő oldalán még egy-egy Tiszafa látható, ezt csak a hozzáférhetetlen sziklafal mentette meg az emberi kapzsiság telhetetlen pusztításától, amennyiben összes fáink közül ennek van nemcsak a legszebb, hanem a legkeményebb fája is.

Tengeri szörny vagy helyesen: Tengeri elefánt fóka. Külföldi nagy lapok hasábokat szentelnek a tömegfantázia által annyiszor leirt tengeri kigyónak. Annyi bizonyos, hogy ma már a Föld összes gerinces, tehát nagyobb testü állatait ismerik, sőt a kihalt fajokból is ezrek állanak az őslénytan biztos

tárházaiban. Igy ismeretlen óriás állatokat ma már csak beteges emberek fantáziája láthat. Az állatot némelyek kigyószerünek írják le, mások szörnyü üvöltését is hallották. Annyi azonban tény, hogy a tengeri kigyóról az angol rádióban is jelent meg egy rövid hiradás, melynek alapján a tudományos körök is felfigyeltek s a következő jelentést tették közzé: Ha a Loch Nes nevü skót tengeröbölben tényleg egy szokatlan nagyságú, köznyelven szólva, szörny jelent meg, akkor az nem lehet más, mint az északi elefántfóka (Maczorhinus angustirostris Gill), amelynek hosszúsága majdnem hét méterre tehető, sulya pedig 15 drb. 200 kg-os disznóével egyenlő. Sajnos, a mult században még tömegesen található volt, azonban a fókavadászok hihetetlen kegyetlenséggel, anyagi hasznukért, majdnem kiirtották. Ma nagyritkán fordul elő egy-egy példány, ami nagyságánál fogva érthető izgalmat idéz elő a parti emberekben.

Etessük az ittmaradt hasznos madarainkat. Kevesen tudják azt a nagy hasznot értékelni, melyet bizonyos madárfajok kertjeinkben, mezőinken és erdeinkben elvégeznek. Madarakból telnek ki legönzetlenebb mezőgazdasági munkásaink s ezek kipusztulása más, emberre nézve kártékony állatoknak adnak életlehetőséget. Nem szabad felednünk, hogy ahol az anyatermészet tiszta és ember által érintetlen, ott minden állatnak megvan az életlehetősége, de ahol az ember megbolygatta a természet rendjét, ott köteles azokról az állatokról is gondoskodni, melyek az ember gyűjtő munkája révén táplálék nélkül maradtak. Ide tartoznak cinkéink, sármányaink, melyek nem alamizsnát, hanem egy pár szétszórt kendermagban, tökmagban jogos jutalmat kérnek.

A buza. Erdélyben csak 1000 méter tengerfelszini magasságig termeszthető. Az egyenlítő táján 3000 m. tengerfelsz. magasra jut. Németországban az elvetett magnak 5—6-szorosát adja vissza. Erdélyben egy vékából 8—10 szokott lenni. Déli vidékeken 25—35-szörös termés a rendes. Afrika némely kedvező vidékén 150-szeresen fizet, azaz egy vékából 150 véka terem. Ezért lusták és elmaradottak az odavaló emberek.

Dr. Ferenczy Sándor.

Vidám percek.

A karnagy buzgón vezényli a vegyeskart, Zoltika azonban megrángatja anyukája szoknyáját a nézőtéren:

— Anyuka, miért fenyegeti az a bácsi a leányokat?

— Nem fenyegeti, szivem. — Nyugtatja meg az anyukája.

— Hát akkor miért visítanak úgy? — Igy Zolti.

•

— Boldog, aki egész nap dalolva dolgozik.

— Hát még a társa, akinek hallgatnia kell őt?!

Az Élet Könyve.

A Könyvek Könyvét, a Bibliát, a ma élő modern, de hivő ember mai nyelvén szereti az Élet Könyvének elkeresztelni. Karácsony előtt az angol alsóházban Ramsay MacDonald angol minisz erelnök, aki politikai pályája előtt unitárius világi prédiktátor. Lay-preacher is volt, bejelenti, hogy a világhirü British Museum részére megvásárolták Szovjetoroszországtól a szentírás egyik legfontosabb, görög nyelven írt s Codex Sinaiticus néven ismert kéziratát. A vételár a mai gazdasági viszonyok közepette, óriási összeg, 100.000 angol font, több, mint ötmillió lej, melynek felerészét az angol kincstár, felerészét pedig vallásoslelkü angliai keresztények adományai fedezték.

C. von Tischendorf, a bibliakutatás világhirű német mestere, kilencven esztendővel ezelőtt, 1844-ben találta meg a Codex Sinaiticus-t a Sinai hegyen épült Szent Katalinról elnevezett zárdában. Megtalálási helyéről nevezték el a Codexet, melyet a tudományos világ a héber ábécé első betüjéről alephnek szokott nevezni. Értéke a biblia tudósainak szeme előtt csak a Codex Vaticanus értékéhez hasonlítható. A feltalált codex őrizői görög orthodox egyházhoz tartozó barátok, akiktől hosszú alkudozások után szerzi meg az orosz cár, mint a görög orthodox egyház feje és legfőbb patrónusa 1869-ben s a szentpétervári cári muzeumban őrizték a mostani napokig. Szövegét legelőször is maga v. Tischendorfer adja ki, egyik legértékesebb kiadása az oxfordi Clarendon Press kiadásában jelenik meg K. Lake gondozásában, fotomechanikai eljárás utján.

A Codex Sinaiticus a Biblia egyik legrégibb kéziratszövege s hozzá időben és értékben legközelebb áll a már említett Codex Vaticanus, míg a szintén a British Museumban őrzött Codex Alexandrinus már későbbi kor alkotása. Keletkezési helyét a tudományos világ Egyiptomra, idejét kb. 340-re szokta helyezni. A feltevések szerint azok közzé a kodexek közzé tartozhatott, melyeket Atanasius alexandriai presbiter küldhetett Constans császár rendeletére Bizáncba. A fenmaradó gyér feljegyzések arra engednek következtetni, hogy Bizáncból hamarosan Caesareába kerül, ahonnan az arabok elől a VII. században menekülő keresztények viszik magukkal a Sinai hegyen épült kolostorba.

Szövege megegyezik a Vaticanus és Alexandrinus szövegével a legtöbb helyen. Van egy érdekes hely Lukács evangéliuma XXII. 43—44. verseiben: És angyal jelenék meg neki mennyből, erősítvén őt. És haláltusában lévén, buzgóságosabban imádkozék; és az ő veritéke olyan vala, mint a nagy vérceppek, melyek a földre hullanak. — Angliai lapok hiradása szerint most a British Museumban kiállított könyvszerü alaku

pergament lapokból álló és csodálatosan épen maradt kodexet ezen az oldalon nyitották ki. Rengeteg ember keresi fel s tekinti meg s az érdeklődés középpontjában áll. Most újabban nagy polémiák középpontjába került, mert tekintélyes sullyal rendelkező anglikán lelkészek hibáztatják a kormányt, hogy miért áldozott ilyen hatalmas összeget egy ma már csak muzeális értéket képviselő kézirat megvásárlására, amikor a keresztények százai és tizezrei éheznek és szenvednek a munkanélküliség lelketölő keserüségei között. Az élet gyakorlati értékeit, Isten országát itt a földön megvalósítani akaró keresztény lelkészek hangja a bibliai szellemben beszél talán még akkor is, amikor annak egy értékes régi kézirata megvásárlása fellett panaszkodnak. Amikor hangjukat felemelik a Könyvek Könyve ellen, akkor a betü helyett a lélek szava szól belőlük és az Élet Könyve, a mindennapi életben megvalósítandó kereszténység mellett tesznek tanubizonyságot.

Ferencz József.

Diákok egymás között.

Sok aggódó szülői szív sóhajai szállanak naponta a messze városokban, a kollégiumainkban, vagy más iskolákban tanuló fiuk és leányok felé. „Vajjon, hogy vannak, mit csinálnak a lelkeim?“ — kérdezgetik biztosan magukban, vagy egymástól. „A sok nehéz tanulás nem árt-e meg nekik? Nem nélkülöznek-e? Nem érzik-e árván magukat a messzi idegenben?“ Hát bizony nehéz a sorsa ma a magyar diáknak! Nehezebb, mint ezelőtt. Többet kell tanulni, keményebben kell készülni az élettel való harcra, mint régen. De azért nem fenékig — szurok mégse a diákélet. A mai fiatalok épp úgy tele vannak duzzadó életerővel, vidámsággal, huncutsággal, mint a régiek. És ez nagy segítségükre szolgál, mert a mosolygó embert nem meri az élet sem bántani. Sokszor meglátogatjuk ifjainkat, olyankor, amikor „csakúgy, egymás között“ — fesztelenül, elfogulatlanul beszélgetnek. Nem a vizsgán, még nem is az osztályban lehet igazán megismerni a diákgyereket. Ezekre a „nagyfejűek“ előtt lejátszódó külön alkalmakra külön arca van a diáknak, álarca, amelyet azért tesz föl, hogy a tanár, vagy a felügyelő, vagy más „nagyfejű“ előtt „imponáljon“, vagy szánalmat ébresszen maga iránt. Hja, a létért való küzdelem a diákvilágban is folyik s amilyen fegyvere némely állatnak a mimikri, a környezet színéhez való alkalmazkodás tehetsége, ép olyan védő fegyvere a diáknak az „iskolai ábrázat“. Hanem, amikor egymás között vannak, akkor leteszik az iskolai ábrázatot, akkor őszinték. Ilyenkor kell megfigyelni őket, ha meg akarjuk mérni:

milyen hatással van a sok nehéz tanulás a diákra. Az eredmény a legnagyobb mértékben megnyugtató. A diákok jókedvüek, csalafinták, minden ugratásra, mókára készek. Alább közlünk néhányat a sok-sok diák adoma, diák jókedv legfrissebb terméseiből. Hisszük, hogy a gyermekeikért búsuló szülők részére nagy megnyugtatásul fognak szolgálni ezek, mert hiszen, ahol ilyen jókedv honol, ott nem lehet baj, bánat és keserűség.

Magas, jóarcú fiú tartja szóval a társait. Filep Imre ez. Ezeket meséli:

— Hallottátok már a legújabbat?

„— *Neveléstan-órán kérdi az osztályfőnök Danitól:*

— *Mi a foglalkozása édesapádnak?*

— *Nyugdíjas és járásbiró, — feleli Dani.*

— *Hogy értsem ezt? — csodálkozik a tanár. Mindkettő nem lehet a fennálló törvények értelmében.*

— *Pedig úgy van, — bizonykodik Dani. — Nyugdíjas és addig j á r a nyugdija után, amíg b í r j a a j á r á s t.*"

Mérsékelt siker. Ezt a viccet ismerik már a fiuk, — „más kiadásban". De Imre nem hagyja magát:

— Hát ezt hallottátok-e?

„— *Fogadok, hogy hatvan százaléka az osztálynak átmegy az érettségin, — véli János, az optimista.*

— *Ugyan, te hójag! hogy képzeled, hiszen csak huszonhárman vagyunk, — torkolja le barátját Tilla, az elszólásairól ismert.*"

Itt már ráismertek a szereplőkre s azért hangosabban derül a társaság.

De van még egy, hát azt hallottátok?

„— *Istenem, mily szép a jelen, — mereng Berci. — Úgy érzem, mintha nem is lett volna tegnap.*

— *Te lehet, úgy érzed, de nekem súlyos bizonyságaim vannak a tegnapról — az osztálykönyvben, — jegyzi meg a társa.*"

A másik csoportban magas nivójú irodalmi vita folyik. Csak úgy röpködnek a műszavak: modern, konzervativ, expresszionista, impresszionista — s az a lényegtelen mellékkörülmény, hogy egyikük sem tudja, mit jelentenek tulajdonképpen ezek a nagy szavak (igaz, hogy a felnőttek sem tudják!) — nem zavarja őket. Csak annál érdekesebb a vita, ha mindenki mást ért azon, amiről közösen vitatkoznak. Végül megegyeznek abban, hogy a modern költészet a modern tudomány és filozófia fogalmaival kell, hogy dolgozzék, másként ósdi, maradi, konzervativ. Márkos Jenő azonban, úgy látszik, más véleményen van, mert alábbi paródiát (kicsúfolást) készítette a tudományos versről.

TUDOMÁNYOS KÖLTEMÉNY.

Az amoebák pajzán együgyüséggel
Édelegnek a mikroszkóp alatt,
Egy húsevő növény bekap egy bogarat
S megelégedve mondja: „Jó falat.“

A sóréteg azon fáradozik,
Hogy felvegye a kocka alakot.
A Sphinx megtörli izzadt homlokát
S kéri, vegyenek néki kalapot.

Minden ember filozófus:
Egy néhány ember filozófus.
Nehány ember nem filozófus:
Egy ember sem filozófus.

A villámhárító acélsodronyán
Plusz és minusz vígan kergetőznek,
Végre becsap a rúdba a villám
S ők ketten boldogan egyesülnek.

A lombik a kémlelőcsőnek
Szín- és szagtalan mesét mesél,
A Bunzen-lámpa bőszen felrotyog:
„H_2 S O_4.“

Hát így! Mielőtt társai tetszésüknek *érezhető* formában jelét adhatták volna, költőnk — termetét meghazudtoló fürgeséggel — *szerényen* (vagy serényen?) eltávozott. *Hmm.*

Mi a csend?

Heine szerint: egy angollal való társalgás. Szerintem: mikor a tanár megkérdi, hogy ki akar felelni.

*

A tanár kisérletet mutat be. Hosszú, sok előkészülettel járó kisérletet. Mikor már csaknem sikerül a kisérlet, a lombik hirtelen széjjelveti magát. Csend. Senki sem szól. A tanulók azért, mert nem mernek nevetni, a tanár pedig azért, mert... Erre nézve ideiktatjuk az egyik tanuló későbbi visszaemlékezését, mely így szól: „Ez volt a legprofánabb csend, amit valaha is hallottam“.

GYERMEKVILÁG

Puccos Lidi.

A Lidi édesanyja sohasem sajnálta a pénzt, amikor valami hasznos dolgot kellett megvásárolni, de ugyancsak elcsodálkozott, amikor egy délben, iskolából hazajövet, Lidi azzal a kéréssel lepte meg, hogy vegyen neki egy prémes galléru télikabátot.

— Hát nincs neked jó télikabátod? — kérdezte.

— Bizony van, — vallotta be Lidi.

— Fázol benne?

— Még ugyan meleg!

— Hát akkor miért vegyek újat?

Akkor derült ki, hogy Jucika a felszegről ma pompás új prémes kabátban ment az iskolába s Lidi meghalna a bánattól, ha neki is nem venne az édesanyja egy merőben olyan szép kabátot.

De az édesanyja hajthatatlan maradt:

— Nincs kidobni való pénzünk szükségtelen dolgokra! — mondotta s akkor Lidi mehetett az istállóba, hogy sírva panaszolja el a bánatát a kicsi borjúnak.

A borjú megnyalta a Lidi kezét s tőle telhetőleg vigasztalta:

De Lidi nem nyugodott bele abba, hogy Jucinak szebb télikabátja legyen, mint neki. Egyre hajtogatta, egyre sírta a kivánságát reggel is, délben is, este is, míg végre megunta az édesapja a sok panaszkodást s azt mondotta a feleségének:

— Valamit eladok holnap a vásáron s inkább megveszem azt a téli kabátot, hogy ne nyafogjon annyit az a leány!

Ki volt boldogabb másnap Lidinél?

Szaladt is azonnal az istállóba, hogy megmutassa az új télikabátját a kis borjúnak. De a borjúnak hült helyét találta.

Kereste a szalmakazalok között; ott sem volt sehol. Szaladt az édesapjához

— Hol van a kicsi borjú, édesapám? — kérdezte szomorú szívvel.

— Rajtad! — volt a rövid válasz; de Lidi nem értette meg.

— Hogy volna rajtam? — csodálkozott.

— Eladtuk a borjút, hogy az árán neked prémes kabátot vehessünk, — magyarázta meg az édesapja, s hát erre úgy kezdett sírni Lidi, hogy vitte el a helyet. Ledobta magáról az új télikabátot:

— Nem kell nekem a cifra kabát, — sírta, — csak hozza vissza édesapám a kicsi borjút.

Aztán a Lidi édesapja szaladhatott a mészároshoz, hogy hozza vissza a kicsi borjút.

Balázs Ferenc.

Melyik esik lassabban, a hópehely, vagy az esőcsepp? Gyerekek, nem voltatok elég ügyesek és főkép, nem voltatok elég szorgalmasak. Mindössze egy válasz érkezett s az is — rossz. Ime, a helyes felelet: a hópehely esik lassabban. A hópehely ugyanis sokkal kevésbbé tömör, mint az esőcsepp, felülete aránylag jóval nagyobb, a levegő ellenállása tehát nagyobb mértékben akadályozza esésében.

Hogy helyrehozhassátok a becsületetekben esett hibát, itt közlünk egy másik kérdést. Ha erre jól és számosan megfeleltek, nemcsak könyvjutalmat adunk, de nyilvános elismerést is szorgalmatoknak. Tehát:

Hogy építették a pirámisokat? Hogy rakták egymásra azokat a hatalmas köveket, hiszen még ma sem tudnók felemelni azokat arra a magasságra talán!

Külföldi. Csalódás ért a londoni Channing House Sharp Scholarship szabályozása következtében. Tudtam, hogy leány-tanulóink közül azok részesülnek előnyben, akik még iskolai kötelékbe tartoznak: a 16—18 évesek, de miután magasabb koruakat is vettek föl, ajánlatba hoztuk a jövő tanévre theologian tanuló egyik hallgatót és egy polgárit végzett leányt. — Az alapítványt kezelő bizottság ajánlatunkat nem fogadta el, hanem szorosan ragaszkodik ahhoz, hogy a folyamodó 18 évesnél fiatalabb legyen. Fiatalabb lehet akár 10—12 éves is, ha jól tud angolul.

Irodalmi vita.

Vidéki szintársulat Hamlet előadásán két úr beszélget a nézőtéren.

— Tulajdonképen el van-e már döntve, hogy ki irta a Hamletet, Shakespeare, vagy Bacon?

— Most van a legkiválóbb alkalom a döntésre: az, amelyik az előadás alatt megfordult a sírjában.

Csifó Salamon alapitvány.

Az oly hirtelen elhunyt Csifó Salamon teologiai tanár afia emlékét az Egyház, a Teol. Akadémia, az ifjúság és barátai a Teologia akadémián létesítendő alapitvánnyal óhajtják megörökiteni. Az alapitványra koszorumegváltás cimen eddig adakoztak:

Dr. Boros György püspök 300 Lei, Erdélyi Bank és Takarékpénztár 1000, Vásárhelyi Boldizsár 100, Dr. Ferencz József 200, Unitárius főgimnázium tanári kara, Cluj 200, Keresztély Lajos 200, Szent-Iványi Sándor 200, özv. Szent-Iványi Sándorné 100, dr. Gál Kelemen 100, Teol. Akadémia Igazgatósága 1000, Gálfi Lőrinc 500, dr. Varga Béla és neje 200, Puksa Endre 200, Hadházy Sándor és felesége 200, Hadházy Éva 100, ifj. Hadházy Sándor és felesége 200, Ürmösi József 100, Dr. Gál Miklós képviselő 100, Lőrinczy Dénes esperes 100.

Tisztelettel kérem Csifó Salamon barátait, tisztelőit, hogy az alapítvány gyarapitására adományaikat hozzám küldeni méltóztassanak. *Hadházy Sándor*, pénztárnok.

Lelkészi kibúcsúzó. Id. Kádár Lajos Aldea-i lelkész nyugalomba menetele alkalmából 1934 január 7-én ünnepélyes keretek között búcsúzott el hiveitől. Az egyházköri esperes megbizásából Zoltán Sándor Martinis-i lelkész megható beszédben méltányolta a távozó lelkész munkásságát és mondott búcsút az egyházkör nevében. Ugyancsak ő olvasta fel a főtiszt. püspök úr búcsúüdvözletét. Az egyházközségi testületek és egyletek is kivették részüket az ünnepségből. Nyugalomba ment lelkipásztorunknak e helyen is kivánunk boldog és nyugalmas éveket a küzdelmes szolgálat után.

Lelkészi kibúcsúzás és beiktatás Racosul de jos-on. Ütő Béla Racosul de jos-i unitárius lelkész, tb. esperes 46 évi lelkészi szolgálat után nyugalomba vonult, s helyét Fülöp Árpád volt Făgaras-i h. lelkész, egyhangú meghivás alapján foglalta el. Racosul de jos népe nagy ünneplésben részesítette úgy búcsúzó, mint a beköszöntő lelkészt. Az új lelkész fogadtatása a vasuti állomáson január 6-án hatalmas tömeg, Nagy Sándor volt huszárszakaszvezető vezetése mellett 26 tagból álló lovas bandérium várakozása és a fuvós-

zenekar hangjai mellett történt. Az állomáson Antal M. József gondnok és egy kis leányka alkalmi verssel üdvözölték a lelkészt, akit a nem várt fogadtatás és székely szülei s testvérei jelenléte — akik Inlaceni-ről hamarább érkeztek — annyira meglepett, hogy örömkönnyek között fogadta az üdvözletet s mint mondotta: Ő szivet hozott székely testvéreinek és szivet vár cserébe. A menet templomuk harangja zugása közben érkezett a papilak elé, hol a távozó lelkipásztor mondott Isten hozott-at. — Január 7-ére a kibúcsúzás és beköszöntés alkalmára a templomot megnagyították, karzatokat ácsoltak, hogy befogadóképességét növeljék, de így is mintegy százan kint rekedtek. Felemelő ünnepély. A köri lelkészség és tanítóság a szomszédos községek képviseletében. — Egyházi énekkel kezdődött. Fekete Lajos ürmösi lelkész, egyházköri jegyző olvassa fel Boros György dr. püspök köszönő levelét kibúcsúzó lelkészhez, felkérve kibúcsúzót imája s beszéde megtartására. Ima után a helybeli református dalárda énekelt egy himnuszt. Ütő Béla tb. esperes sziveket megrázó beszédben vázolta a 46 év történetét, bánatát és örömét, 46 év, melyből 44 és negyed évet Racosul de jos-on töltött. A hallgatóság a beszéd hatása alatt sokszor zokogásban tört ki. Érzékeny búcsú volt a közszeretetnek örvendő paptól. Egyházi ének után Szén Mihály, Dopca-i lelkész olvasta fel püspök úr kinevező iratát, majd Fülöp Árpád tartotta meg a hallgatóság nagy figyelme közepette székfoglaló beszédét. Kelemen István köri esperes nagy beszéd keretében búcsúzott volt esperesétől, szolgatársától és avatta be állásába az új lelkészt. Ezután következett a különböző egyházak, testületek üdvözlése. A helybeli görögkeletieknek beszolgáló lelkésze, Szotyori Lajos református esperes-lelkész egyházközsége és a maga nevében búcsúzott a csak egyházi szolgálattól megváló lelkésztől, a megértő szolgatárstól, kérve egyuttal az új lelkészt, hogy elődje nyomdokain haladjon. A katolikus egyház, közbirtokosság és ref. dalárda képviselőinek üdvözlései után az ünnepélyes istentisztelet befejeződött. Azután a közbirtokosság nagytermében 240 teritékű közebéd volt. Sok pohárköszöntő hangzott el, melynek nagyrésze kibúcsúzó lelkész érdemeit méltatta, példaképpen állitván elő a nyomdokába lépőnek. A református dalárda kedves énekekkel gyönyörködtette a közebéden résztvevőket. Ü. A.

A D. F. E. jubileumára 1000 Lejt ajánlott fel lapunk egyik régi olvasója az 50 év alkalmából, ha jelentkezik 200 olyan egyleti tag, aki a jubileum előtt 100—100 lejjel járul hozzá a Dávid Ferencz Egylet alapjához. Az 1000 lej felét, 500 lejt akkor fizeti be, mikor százan már fizettek 100—100 lejt. A másik 500 lejt akkor fizeti, ha a második száz fizető is befizetett 100—100 lejt. Olvasóink kezébe tesszük a jubiláló Egylet szerencséjét. Várjuk a jelentkezőket. — Pénztárunk a 100 lejeket részletben is elfogadja és nyilvántartja.

Az Aldeai lelkészi állásra a pályázatot a püspsk úr kihirdette 1934 január 10-iki határidővel. Lapunk zártáig még semmi hirt sem kaptunk a pályázat és a választás eredményéről.

Karácsonyest Racosul de jos-on. Racosul de jos-on az iskolásgyerekek Ütő Ilonka h. kántor kezdeményezése és betanítása mellett nov. 5. és dec. 17-én vallásos estély keretében előadták Lőcsey Emma „A rokon“ és „Jó szív“ című egyfelvonásos tanulságos szindarabjait. Ezen estélyek jövedelmeiből december 24-én este karácsonyest tartatott, mely alkalommal Fekete Lajos „Karácsonyi gyermekszindarab“-ját adták elő nagy ügyességgel és a nagyszámú közönség hangos tetszésnyilvánítása mellett a gyermekek, ugyancsak Ütő Ilonka betanítása és vezetésével. Ezen estélyen minden iskolásgyerek karácsonyi ajándékban részesült. **Ütő I.**

Sibiui unitárius egyházközségi élet. Egy éve elmult, hogy a sibiui unitárius gyülekezet, mely szórványaival együtt 483 lelket számlál, önálló lelkészi székhelyet nyert. A legválságosabb gazdasági helyzetben öltött testet a Székelyföld minden részéről ide telepedett unitáriusok vágya. Egy év nehézségein átestünk, összefogva, áldozatkészséggel. Ezen idő alatt, sehonnan támogatást nem nyerve, önmagunkra utalva, küzdöttünk, áldoztunk a „segíts magadon s az Isten is megsegít“ jelszóval. A kezdet nehézségein. hogy némileg túl vagyunk, a keblitanács és a hívek áldozatos munkája mellett a nagyszebeni unitárius nőszövetség érdeme. — A Nőszövetség az elmult 1932—33-ik egyleti évében Füzy Katinka nyug. polgári iskolai tanárnő és Bencze Ferencné őnagysága vezetése alatt 1932. év karácsonyában 7.672 lej értékű dolgokkal segélyezte gyűjtés útján az unitárius gyermekeket. 1000 lejt adott templom-alapra. 2400 lejt az egyházközség kiadásai fedezésére. Felszerelte magát teás-szervizzel 50 személyre 1900 lej értékben. 500 lejjel segélyezte a Magyar Napközi Gyermek Melegedő és Étkező Otthont. — Mindez adományokat a havonként rendezett műsoros, táncos teaestélyek jövedelméből eszközölte, melyekre kekszet, cukrot, rumot, teát a nőegyleti tagok adományoztak. — Az 1933—1934. egyleti évre a sibiui Unitárius Nőszövetség a következő tisztikart választotta: Elnök: Illyés Józsefné, alelnökök: Bálint Józsefné és Fodor Györgyné, főtitkár: Szűcs Józsefné, titkárok: Katona Károlyné és Szász Albertné, pénztáros: Luczay Györgyné, ellenőr: Barth Mártonné. Tiszteletbeli elnök: Füzy Katinka. Nőszövetség 60 taggal működik. — Minden hónapban rendez egy műsoros táncestélyt. A Nőegylet munkája megkönnyítésére keblitanács saját kebeléből egy vigalmi bizottságot szervezett, melynek tagjai: Bálint József, Egyed Ferenc, Domokos József, Katona Elek, Kádár Zoltán és Tővissy Lőrincz keblitanácsosok. Összefogásban az erő! Igy munkáljuk a sibiui unitárius egyházközség részére a szebb jövendőt.

Értesítés. Tisztelettel értesítem lelkész afiát, hogy — miután többektől felszólalás történt az egyházi lapok előfizetései, leginkább utófizetései ügyében és többen megtagadták a fizetést, — 1934. január 1-től csak azoknak a lelkész afiainak kongruájából, vagy nyugdijából vonom le ilyen tartozásaikat, akik erre külön felkérnek. Hadházy Sándor, pénztárnok.

Meghivó.

A Dávid Ferenc-Egylet *antik-óra, csipke és ezüstkiállitást* rendez, az unitárius püspöki lakásban (Calea Mar. Foch No. 7.) *folyó évi február 4., 5., 6. és 7. napjain, délelőtt 11—1-ig és délután 5—8-ig. — Megnyitó 4-én délelőtt fél 12 órakor. — Megnyitó beszédet mond Dr. Inczédy-Jocksman Ödön. — Minden délután 6 órakor hangverseny. — Belépődij nincs. Műsor megváltása kötelező.*

Hangversenyeken közreműködnek:

4-én: Szalonzenekar. M. Lévay Ilonka, Rohonczy Mária, S. Hermann Katica. Gyermektáncok: Appán Ágnes, Schilling Éva, Kontz Baba, Vásárhelyi öcsi, Hoffmann bubi, Vajna Pali, Ürmösy Juci, Weres Zsófika, Hargitai bubi.

5-én: Dr. Orient Gyula, Báró Kemény Kató, Ütő Mária, Hevessy Piroska, Pfeiffer Alfréd, Ligeti Ernőné.

6-án: Dr. Orient Gyula (folytatás); N. Szele Irén, Kolár Károly, Báró Montbach Jenőné, Puksa Endréné, Ütő Mária.

7-én: Kelemen Lajos, Abrudbányai Kató, Balázs Antalné, Bari Gigi, Dózsa Éva, Király Lili, Kontz Cica, Kovács Margitka, Krenner Éva, Lám Ili, László Edó, Nagy Emmus, Nagy Gabi, Pálffi Erzsike, Pálffi Rózsika, Russu Magda, Szentkirályi Sárika, Várady Munczi, Vékás Judith, Baumgarten Sanyi, Bartunek Jóska, Szász Bandi, Farkas Albert, Jeremiás Sándor.

Kulturdélutánok a püspöki lakásban.

Második kultúrdélutánunkat január 12-én tartottuk, még az elsőnél is nagyobb érdeklődés mellett. Báró Huszár Pálné őméltósága a mai gazdasági helyzetről beszélt, élesen rávilágitva a válság belső tartalmára, valamint leányaink és népünk teendőire ezzel kapcsolatban. S. Kouba Paula hegedült ezután, művészi megértéssel interpretálva darabjait, B. Rohonczy Mária finom, simuló zongorakisérete mellett. Majd Jakab Jenő szavalt szépen és — hála Istennek! — nem deklamálva. Végül Perl Ilonka, ki csak nemrég tért vissza külföldről, hol a legkiválóbb mesterektől tanult több évig, adott elő nehány francia, olasz és német dalt

nagy hatással. Következő kulturdélutánunk március 9-én lesz, mikor is előadást tart Szent-Iványi Sándor, énekel Siró Zsigmondné, hegedűl ifj. Márkos Albert és zongorázik Gál Nusi. Kezdete d. u. 5 órakor. Belépti dij nincs.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába 1933. november 15-től 1934. január 28-ig **rendes tagsági dijat** fizettek: Szász Dénesné, 1931—1933-ra; Gálffy Zsigmond 1929—1933-ra; Ütő Gábor, Bányay László, Kelemen Árpád, Nagy Béla, Unitárius Egyházközség T., Unitárius Egyházközség Sz., Kádár G. Istvánné, Kolcsár János, Patakfalvi Zsigmond, dr. Borbély Béla, dr. Jancsó Ödönné 1933-ra; Brázovay Dezsőné, dr. Gyulai Zoltán, dr. Zsakó Andor, özv. Szenássy Ferencné, Pásztorné Rostás Róza, dr. Veress András, Demeter József, Kovács Elek, Tövissy Lőrinc 1934-re; Vass Dénes, Szász Gábor, Antoni Józsefné, Imre Mihályné, Szabó Rebeka 1932-re; Szabó Imréné, Csongvay Dénes, dr. Tóth György, özv. Macskási Lajosné, Bálint Ödön, Balogh Miklós 1932—1933-ra; Solymosi István, dr. Szentiványi Árpád, Benedek János, Keresztes Lajos 1933—1934-re; Pataki Kálmán 1931—1933-ra.

Előfizetői dijat fizettek: Székely Ilona, 1933—1934-re; Kozma Miklós, Almási János, özv. Bedő Józsefné, Gál József, Lurtz Rudolfné, Pető Tivadar, Keresztes Lajos, Zsakó Lenke, Jancsó Éva, Izsáky Antalné, Bányay Sándorné, dr. Incze Jánosné, Demeter Juliska, Fazakas Ferenc, Csata Gerzson, Koródi Ilona, Lászlóczky Gyula, Árkossy Gyula, dr. Imre Lázár 1934-re; Pungucz Ágnes 1933-ra.

Alapitói dijban fizettek: Bányay László 1000 lejt, dr. Szentiványi Gábor 500 lejt, Ürmösi Jenő 100 lejt, Szentgyörgyi Aladár 250 lejt. Cluj, 1934. január 28-án. **Gálfi Lőrinc**, pénztárnok.

Gyászrovat.

Gál József nyug. rareşi lelkész 1934. január hó 22-én élete 73-ik évében Cristuron hosszas szenvedés után elhunyt. Egyszerü, alázatos és türelmes [illegible] kipásztora volt kicsiny gyülekezetének. Buzgó, lelkes hirde[illegible]je az Ur Jézus evangeliumának. Szépen kidolgozott beszédei[illegible]vel és áhitatos imáival sokszor felemelte a lelkeket Istenhez. Szolgálatkész, segítő szolgatárs. Igyekezett hív lenni a reábizottakban. Kilenc gyermeket nevelt fel, kik közül egy pap, három tanító egyházunk szolgálatában áll. Lelke találjon üdvösséget az örökkévalóságban. A gyászoló családnak a jó Isten küldjön vigasztalást, enyhületet.

Ferencz József: Az Unitárius Misszió Ház Tíz Esztendeje. Különlenyomat az Unitárius Értesitő XII. évf. 12. számából. 16 old. Bp. 1933. Máté Ernő könyvnyomdája. — A budapesti Unitárius Misszió Ház fennállásának tíz éves évfordulóján szerző ügyes összegezésben ismerteti e fontos intézmény megalakulásának, valamint eddigi munkásságának történetét. Ez intézmény megszervezője és jelenlegi vezetője, dr. Csiki Gábor, ez alkalommal kormányfőtanácsosi címet kapott a magyar államtól e téren kifejtett munkája elismeréséül. Az ismertetés még sok reményre jogosit fel a Misszió Ház jövőbeni fejlődését illetően.

Unitárius Hiradó. A brasovi egyházközség kebli lapja, az Unitárius Hiradó élénk képet ad arról a buzgóságról, mellyel az egész brassói unitárius vallásközösség, lelkésze vezetése alatt él és munkálkodik. Főként a templomépítés az, mely minden megmozdulást illet, amellett azonban az általános vallásos élet sem hanyagoltatik el. Ilyen buzgósággal bizonyára el is érik majd a nagy célt: új, modern templomuk felépítését. Isten segítse őket!

Híres mondások.

„Nem élhetünk kellemesen, ha egyuttal nem élünk bölcsen, nemesen és igazságosan is."

Ez a szép mondás Epikuros-tól, (élt 342—270. Kr. előtt), a híres görög bölcstől származik. Senkit még annyira félre nem ismert az utókor, mint épen Epikuros-t. Amikor epikureuszi örömökről és gyönyörökről beszélünk, rendesen valami erkölcstelen, vagy legalább is csak a gyomornak kedveskedő, tehát felületes és léha életmódra gondolunk. Ha azonban abban a szerencsében részesülhettünk volna, hogy Epikuros meghív a híres athéni kertben tanítványaival elköltött ebédje valamelyikére — azt hiszem, nagyon nagy különbséget láttunk volna az epikurouszi ebéd és az Agora-n (a piacon) vásárolható ebédek között. A hagyományok szerint e

híres filozófus ebédjei rendesen kenyérből és vízből állottak, az utóbbit egy kevés borral szokták „megkeresztelni". Egyetlen egy alkalommal olvashatjuk csak róla, hogy valami mást is kívánt, cyntiai sajtot, mely bizony nem tartozott az akkori ínyesmesterség drágaságai közé. A „gyönyör" Epikuros-nál ezt jelentette: **„Szabadnak lenni a test fájdalmaitól és a lélek gondjaitól."** Ezektől pedig a bölcs, mert mértékletes, nemes, mert tiszta és igazságos, mert nem irigykedő és nem önző élet szabadíthat meg.

Kétezerháromszáz évvel ezelőtt hangzottak el ezek a szavak — micsoda távlat! — de ma is igazak és megszívlelendők. **Sz. I. S.**

Szerkesztői üzenetek.

A kiadó kéri előfizetőinket, hogy lakásváltoztatásaikat jelentsék be pontosan szerkesztőségünknek, valamint azt is, ha nem kapják rendesen a lapot.

Kádár Lajos, sibiui, **Sigmond József**, odorheiui és **Weress Béla**, petroşeni, **Gál Mózse**, sâncraiui lelkészeknek Egyletünk hálás köszönetét tolmácsolom az újabban gyűjtött tizenegy, illetőleg két, öt és tíz előfizetőért. Ha sok ilyen lelkes barátja lenne lapunknak, még többet és jobbat adhatna az s így Egyházunknak még nagyobb hasznára lehetnénk. — **Hegyi János**, Valvoorde, Roue de Parc 16, Belgique. Szives sorait a „Magyar Nép" továbbitotta. Eljártunk kérésében. Jelzett levelét, melyet mostani szerkesztő nevére küldött, sajnos, nem kaptuk meg. A szerkesztő több, mint egy évig külföldön volt s így a levél elkallódhatott. Kérjük, írjon újra. Nagyon örvendenénk, ha megirná, hogy került oly messze tőlünk? Hogyan érzi ott magát? Milyen templomba jár? Vannak-e még magyarok abban a városban? Levelét várva, unitárius testvéri szeretettel köszöntjük. — **Sh. S. Baia-Mare.** Köszönjük szives megemlékezését. Hasonlóképen minden jót kivánunk. Szivesen hirt adnánk lapunkban ujabb festményeiről, kiállitásairól, munkájáról. — **Ciucban élő afia** kedves sorait szintén örömmel vettük. Hogyan is feledkeznénk meg velünk egy hiten lévő testvéreinkről? Hiszen oly kevesen vagyunk, s annyi üldöztetésben volt részünk a multban hitünk miatt. Ha csak tudjuk a címét, személyes levéllel is mindig szivesen válaszolunk.

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor cimére küldendő, Cluj, Unitárius kollégium

Előfizetési ár: Egész évre nem egyleti tagoknak 36 L. Akik a 60 Lejt egy összegben előre befizetik, kapják a lapot, a Dávid Ferenc Egylet rendes tagjainak tekintetnek, s egyleti jogaikat gyakorolhatják. Örökös alapitódij 1000 L. Magyarországi előfizetés 90 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztárosához küldendő.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T. Cluj